

1081

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMINE
FILIALA CLUJ

STUDII ȘI CERCETĂRI
DE
BIOLOGIE
(Cluj)

1

ANUL X

1959

EXTRAS

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA MALOFAGELOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMINĂ (II)

DE

I. BECHET

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMINE

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA MALOFAGELOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ (II)

DE

ION BECHET

În continuarea cercetărilor noastre asupra malofagelor din Republica Populară Română (3), comunicăm o parte din rezultatele obținute referitoare la malofagele păsărilor de apă.

Pe 17 păsări gazde cercetate au fost găsite 23 specii de malofage, dintre care 17 sînt semnalate pentru prima dată în fauna țării noastre, 4 păsări sînt gazde noi pentru malofage semnalate pe alte păsări gazde, iar pentru 4 specii de paraziți sînt indicate locuri noi de pe teritoriul țării noastre.

Materialul de malofage a fost colectat în cele mai multe cazuri în întregime, adică aproximativ toate malofagele de pe o pasăre gazdă și la puțin timp după uciderea acesteia, urmărind în același timp și repartizarea paraziților pe corpul păsărilor.

A. Subordinul ISCHNOCERA

Familia PHILOPTERIDAE

1. *Anaticola serratus* (Nitzsch) 1866. — Material : 8♂♂, 9♀♀ și 13 L.L., colectate de pe *Anser a. albifrons* (Scop.) (gîrliță), la 23 octombrie 1955, din satul Palota (reg. Oradea), (leg. H. Fülöp).

Gazda obișnuită este *Anser a. albifrons* (Scop.).

Nou pentru fauna R.P.R.

2. *Anaticola crassicornis* (Scopoli) 1763. — Material : 2♂♂, 4♀♀ și 11 L.L., colectate de pe *Anas strepera* L. (rață sălbatică pestriță) la 10 mai 1958, din comuna Geaca (reg. Cluj) : 1♂, 3♀♀ și 10 L.L. de pe *Aythya ferina* (Linn.) (rață cu cap brun). Paraziții erau răspîndiți pe aripile și pe corpul gazdei în locurile unde se găseau pene lungi. Exemplarele adulte găsite de noi prezintă unele caractere ale speciei *Anaticola anseris* (L.), masculii au însă armătura genitală caracteristică speciei *Anaticola crassicornis*.

(Scop.) (21). Una din cele trei femele de *Anaticola crassicornis* (Scop.) găsită pe *Aythya ferina* (Linn.) era parazitată de o ciupercă din genul *Tremomyces*.

Acest malofag se întâlnește mai ales pe Anseriforme. În literatură se menționează ca fiind răspândit și comun în toată regiunea holarctică. Este vorba de o specie polimorfă, fiind descrisă sub numeroase denumiri (21).

În fauna R.P.R. este amintit pe alte gazde (3, 12, 15); *Anas strepera* L. și *Aythya ferina* (Linn.) sînt gazde noi în fauna noastră pentru *Anaticola crassicornis* (Scop.).

3. **Anatoecus brevimaclatus** (Giebel) 1874. — Material: 1 ♂ și 3 ♀♀, colectate de pe *Anser a. albifrons* (Scop.) la 23 octombrie 1955 în satul Palota (reg. Oradea); 2 ♂♂ și 1 ♀ de pe *Anas strepera* L. la 10 mai 1958, în comuna Geaca (reg. Cluj). Puținele exemplare au fost găsite pe gîtul și spatele gazdei.

Gazda obișnuită este *Anser a. albifrons* (Scop.), dar parazitul poate fi găsit și pe alte specii de *Anser*. Se află răspândit în Europa centrală și nordică.

Nou pentru fauna R.P.R.

4. **Anatoecus icterodes** (Nitzsch) 1818. — Material: 2 ♂♂, 10 ♀♀ și 5 LL, colectate de pe *Aythya nyroca* (Linn.) (rața cu ochi albi) la 4 octombrie 1956, din Delta Dunării (Mila 23), (leg. Z. Matic).

Gazda obișnuită este *Mergus serrator* L. Această specie este comună în toată regiunea holarctică, pe toate speciile de rațe, mai rar pe gîște.

În fauna țării noastre *Anatoecus icterodes* (Nitzsch) a mai fost semnalat, însă pe alte păsări gazde. *Aythya nyroca* (Linn.) este gazdă nouă în fauna noastră pentru acest malofag.

5. **Aquanirmus colymbinus** (Scopoli) 1763. — Material: 2 ♀♀, colectate de pe *Podiceps n. nigricollis* Brehm (corcodel cu gît negru) la 20 aprilie 1958, în satul Coșna (reg. Suceava). După două zile de la moartea gazdei, parazitul a fost găsit viu pe penele de sub aripile acesteia.

Gazda obișnuită este *Colymbus auritus* L., malofagul se poate întâlni însă și pe alte specii de *Podiceps*, *Colymbus* și *Sterna*.

Nou pentru fauna R.P.R.

6. **Ardeicola ardeae** (Linné) 1758. — Material: 1 ♀ și 3 LL, colectate de pe *Ardea c. cinerea* L. (stîrc vînat) la 14 iunie 1955, în Cluj; 1 ♀ și 2 LL tot de pe stîrcul vînat, la 21 mai 1956, în comuna Bonțida (reg. Cluj). În ambele cazuri paraziții erau localizați pe penele de pe fața internă a aripilor.

Gazda obișnuită este *Ardea c. cinerea* L.

Nou pentru fauna R.P.R.

7. **Ardeicola ciconiae** (Linné) 1758. — Material: 8 ♂♂, 7 ♀♀ și 2 LL, colectate de pe *Ciconia c. ciconia* (L.) (barza albă) la 20 aprilie 1957, în Reghin (Regiunea Autonomă Maghiară), (leg. St. Kohl).

Gazda obișnuită este *Ciconia c. ciconia* (L.).

În fauna R.P.R., pe aceeași pasăre gazdă parazitul a mai fost semnalat (17) în regiunea Stalin; noi indicăm orașul Reghin ca loc nou.

8. **Ardeicola maculatus** (Nitzsch) 1866. — Material: 1 ♂, colectat de pe *Ciconia nigra* (L.) (cocostîrc negru) în Cluj. E. Séguy (21) consideră această specie sinonimă cu *Ardeicola ciconiae* (L.) T. Clay consideră cele două specii de sine stătătoare. Caracterele exemplarului nostru confirmă separarea celor două specii de malofage.

Gazda obișnuită este *Ciconia nigra* (L.).

Nou pentru fauna R.P.R.

9. **Craspedonirmus colymbinus** (Denny) 1842. — Material: 22 ♂♂ și 21 ♀♀, colectate de pe *Gavia arctica* (L.) (fundac polar) la 21 octombrie 1956, în comuna Geaca (reg. Cluj); 14 ♂♂ și 42 ♀♀, tot de pe *Gavia arctica* (L.) la 4 noiembrie 1956, în comuna Petelea (Reg. Autonomă Maghiară) (leg. St. Kohl). Paraziții erau răspândiți pe tot corpul gazdei, erau ușor vizibili în penajul gazdei moarte și destul de agili în mișcări.

Gazda obișnuită este *Colymbus stellatus* Pontopp. (21), dar ocazional malofagul parazitează și alte specii de *Colymbus*. A mai fost găsit pe *Podiceps cristatus* (L.), *Tadorna cornuta* (în Italia) și pe *Urinator lumme* (în America de Nord).

Nou pentru fauna R.P.R.

10. **Fulicoffula lurida** (Nitzsch) 1818. — Material: 1 ♀, colectat de pe *Fulica a. atra* L. (lișiță) la 20 iunie 1955, în comuna Pecineaga (reg. Constanța), (leg. V. Rogojanu). În fauna noastră acest parazit este semnalat (12) pe *Fulica a. atra* L. și pe *Podiceps c. cristatus* (L.), în alte locuri.

11. **Incidifrons fulicae** (Linné) 1758. — Material: 7 ♂♂, 8 ♀♀ și 12 LL, colectate de pe *Fulica a. atra* L. la 21 octombrie 1956, în comuna Geaca (reg. Cluj). Acest parazit a fost găsit în regiunea anterioară a corpului gazdei, în special pe gît. Caracteristic acestei specii este clipeusul adînc scobit în partea sa anterioară.

Gazda obișnuită este *Fulica a. atra* L.

Nou pentru fauna R.P.R.

12. **Neophlopterus tricolor** (Burmeister) 1838. — Material: 11 ♂♂, 14 ♀♀ și 5 LL, colectate de pe *Ciconia nigra* (L.) la 8 aprilie 1955, în Cluj; 19 LL ale aceluiași parazit au mai fost găsite și pe *Ciconia c. ciconia* (L.) la 20 aprilie 1957, în Reghin (Regiunea Autonomă Maghiară), (leg. St. Kohl). Exemplarele găsite de noi, atât masculii cît și femelele, depășesc cu puțin dimensiunile date de E. Séguy (21). Pe corpul gazdei, parazitul a fost găsit în regiunea gîtului.

Gazda obișnuită este *Ciconia nigra* (L.).

Nou pentru fauna R.P.R.

13. **Pectinopygus gyricornis** (Denny) 1842. — Material: 2 ♂♂ și 3 ♀♀, colectate de pe *Phalacrocorax carbo* L. (cormoran mare) la 4 oct. 1956,

în Delta Dunării (Mila 23), (leg. Z. Matic). Este o specie cu corpul alungit și negricios. Primul articol antenal este foarte lung.

Gazda obișnuită este *Phalacrocorax carbo* L. Malofagul se află răspândit în Europa, în nord-estul Americii, în Asia pînă în Japonia, în Australia și în Noua Zeelandă.

Nou pentru fauna R.P.R.

14. **Quadriceps obscurus** (Burmeister) 1838. — Material: 3 ♂♂ și 4 ♀♀, colectate de pe *Tringa glareola* L. (fluerar de mlaștină) la 11 septembrie 1955, în comuna Geacă (reg. Cluj). Paraziții au fost găsiți pe aripile gazdei (fața internă) și pe fața ventrală a corpului gazdei.

Materialul nostru diferă puțin de cel redat în desenul lui Giebel; însă armătura genitală este cea dată de Blagovescenski (5).

Gazda obișnuită este *Tringa glareola* L.

Nou pentru fauna R.P.R.

15. **Quadriceps ornatus** (Grube) 1851. — Material: 6 ♂♂, 8 ♀♀ și 2 LL, colectate de pe *Larus r. ridibundus* L. (porumbel de mare) la 26 noiembrie 1954, în Cluj. Paraziții au fost găsiți pe fața ventrală a corpului și pe aripile gazdei. Materialul nostru este prevăzut cu pete mai mici decât în descrierea dată de E. Ségu y (21).

Gazda obișnuită este *Larus canus* L., însă malofagul se întâlnește și pe alte specii de *Larus*.

Nou pentru fauna R.P.R.

16. **Rallicola fulicae** (Denny) 1842. — Material: 3 ♂♂, 6 ♀♀ și 2 LL, colectate de pe *Fulica a. atra* L. la 11 septembrie 1955, în comuna Geaca (reg. Cluj). Se recunoaște ușor prin capul mare, triunghiular și cu cîte un lung păr temporal.

Gazda obișnuită este *Fulica a. atra* L. în Europa, parazitul este răspândit și comun pe *Fulica a. atra* L.; în America a fost găsit pe *Fulica americana*.

Nou pentru fauna R.P.R.

B. Subordinul AMBLYCERA

a) Familia MENOPONIDAE

17. **Austromenopon lutescens** (Burmeister) 1838. — Material: 2 ♂♂ și 2 ♀♀, colectate de pe *Tringa glareola* L. la 11 septembrie 1955, în comuna Geaca (reg. Cluj).

Parazitează numeroase specii de *Tringa*, *Charadrius*, *Erolia*, *Numenius* și alte specii de păsări acvatice.

Nou pentru fauna R.P.R.

18. **Colpocephalum zebra** Burmeister 1838. — Material: 4 ♂♂ și 2 ♀♀, colectate de pe *Ciconia c. ciconia* (L.) la 20 aprilie 1957, în Reghin (regiunea Autonomă Maghiară), (leg. St. Kohl).

Gazda obișnuită este *Ciconia c. ciconia* (L.).

În fauna R.P.R. acest parazit a mai fost semnalat (17) în alt loc decât cel semnalat de noi.

19. **Ciconiphilus parvus** (Blagovescenski) 1948. — Material: 1 ♂ și 2 ♀♀, colectate de pe *Ixobrychus m. minutus* (L.) (stîrc pitic) la 4 oct. 1956,

în Delta Dunării (Mila 23), (leg. Z. Matic). Este un menoponid găsit de Blagovescenski D. I., pe *Anser anser* (L.); se caracterizează prin lungimea corpului relativ mică, de asemenea prin prezența unor ctenidii pe femurele posterioare.

Nou pentru fauna R.P.R.

20. **Pseudomenopon** ^{*pilosum* (Scop.) 1763.} **tridens** (Burmeister) 1838. — Material: 6 ♂♂, 14 ♀♀ și 6 LL, colectate de pe *Fulica a. atra* L. la 11 septembrie 1955, în comuna Geaca (reg. Cluj); 28 ♂♂, 115 ♀♀ și 36 LL, de pe *Podiceps c. cristatus* (L.) (corcodel mare), la 11 septembrie 1955, în același loc; 5 ♂♂, 13 ♀♀ și 12 LL, de pe *Podiceps r. ruficollis* Pall. (corcodel pitic), la 27 ianuarie 1957, în Reghin (Regiunea Autonomă Maghiară), (leg. St. Kohl).

Gazda obișnuită este *Fulica a. atra* L., dar malofagul parazitează și alte specii de păsări acvatice din genurile: *Ralus*, *Porzana*, *Gallinula*, *Podiceps*, *Colymbus* și altele. Este răspândit în toată Europa și America de Nord.

În fauna țării noastre acest parazit este semnalat pe lișiță și pe corcodelul mare (12). Pe corcodelul pitic este semnalat aici, pentru prima dată în țara noastră.

21. **Trinoton lituratum** (Burmeister) 1838. — Material: 1 ♀, colectată de pe *Aythya nyroca* (Linn.) la 4 octombrie 1956, în Delta Dunării (Mila 23), (leg. Z. Matic).

Este o specie caracteristică prin habitusul general. Abdomenul este mult mai scurt decât capul și toracele luate împreună.

Gazda obișnuită este *Mergus albellus* L. Parazitul se găsește și pe specii ale genurilor: *Spatula*, *Anser* și *Anas*. Este răspândit în Europa și America de Nord.

Nou pentru fauna R.P.R.

22. **Trinoton querquedulae** (Linné) 1758. — Material: 1 ♀, colectată de pe *Anas crecca* L. (rața pitică) la 16 februarie 1957, în satul Apalina (Regiunea Autonomă Maghiară), (leg. St. Kohl). Este un malofag de talie mare, comun pe *Anas querquedula* L. Se întâlnește frecvent și pe diferite specii ale genurilor: *Anas*, *Spatula*, *Aythya*, *Mergus*. Este răspândit în toată regiunea holarctică.

Nou pentru fauna R.P.R.

b) Familia LAEMOBOTHRIDAE

23. **Laemobothrion atrum** (Nitzsch) 1818. — Material: 1 ♂, 2 ♀♀ și 4 LL, colectate de pe *Fulica a. atra* L. la 20 iunie 1955, în comuna Pecineaga (reg. Constanța), (leg. V. Rogojanu); 1 ♀, de pe *Anas p. platyrhynchos* L. (rața sălbatică) la 4 octombrie 1956, în Delta Dunării (Mila 23), (leg. Z. Matic). Este o specie de talie mare, femelele depășind 8 mm în lungime, și de culoare întunecată.

Gazda obișnuită este *Fulica a. atra* L.; parazitul a fost găsit însă și pe *Podiceps ruficollis* Pall.

Nou pentru fauna R.P.R.

(Lucrarea depusă la data de 4.VII.1958)

Universitatea „V. Babeș” — Cluj,
Catedra de zoologie

Tabel recapitulativ

Nr. crt.	Aves	Mallophaga
1	<i>Anas crecca</i> Linn.	<i>Trinoton querquedulae</i> (Linn.)
2	<i>Anas strepera</i> Linn.	<i>Anaticola crassicornis</i> (Scop.) <i>Anatoecus brevimaclatus</i> (Giebel)
3	<i>Anser a. albifrons</i> (Scop.)	<i>Anaticola serratus</i> (Nitzsch) <i>Anatoecus brevimaclatus</i> (Giebel)
4	<i>Ardea c. cinerea</i> Linn.	<i>Ardeicola ardeae</i> (Linn.)
5	<i>Aythya ferina</i> (Linn.)	<i>Anaticola crassicornis</i> (Scop.)
6	<i>Aythya nyroca</i> (Linn.)	<i>Anatoecus icterodes</i> (Nitzsch) <i>Trinoton lituratum</i> (Burm.)
7	<i>Ciconia c. ciconia</i> (Linn.)	<i>Ardeicola ciconiae</i> (Linn.) <i>Colpocephalum zebra</i> Burm. <i>Neophilopterus tricolor</i> (Burm.)
8	<i>Ciconia nigra</i> (Linn.)	<i>Ardeicola maculatus</i> (Nitzsch) <i>Neophilopterus tricolor</i> (Burm.)
9	<i>Fulica a. atra</i> Linn.	<i>Fulicoffula lurida</i> (Nitzsch) <i>Incidifrons fulicae</i> (Linn.) <i>Laemobothrion atrum</i> (Nitzsch) <i>Pseudomenopon tridens</i> (Burm.) <i>Rallicola fulicae</i> (Denny)
10	<i>Gavia arctica</i> (Linn.)	<i>Craspedonirmus colymbinus</i> (Denny)
11	<i>Ixobrychus m. minutus</i> (Linn.) . .	<i>Ciconiphilus parvus</i> (Blag.)
12	<i>Larus r. ridibundus</i> Linn.	<i>Quadriceps ornatus</i> (Grube)
13	<i>Phalacrocorax carbo</i> Linn.	<i>Pectinopygus gyricornis</i> (Denny)
14	<i>Podiceps c. cristatus</i> (Linn.) . . .	<i>Pseudomenopon tridens</i> (Burm.)
15	<i>Podiceps n. nigricollis</i> Brehm . . .	<i>Aquanirmus colymbinus</i> (Scop.)
16	<i>Podiceps r. ruficollis</i> Pall	<i>Pseudomenopon tridens</i> (Burm.)
17	<i>Tringa glareola</i> Linn.	<i>Austromenopon lutescens</i> (Burm.) <i>Quadriceps obscurus</i> (Burm.)

BIBLIOGRAFIE

- Balát Fr., *Mallophaga zjištěná na ptácích Moravy a Slovenska*. Spisy vydávané přírodovědeckou fakultou Masarijkovy University, M. 6, nr. 348, 1953, p. 169—176.
- *Přehled všenek (Mallophaga), zjištěných na ptácích a savcích Slovenska*. I. Acta Musei Tyrnaviensis, vol. II, 1956, p. 56—77.
- Bechet I., *Contribuții la cunoașterea faunei Malofagelor din R.P.R.*, Studii și cerc. de biol. — Acad. R.P.R. Filiala Cluj, t. VII, nr. 1—4, 1956, p. 137—148.
- Blagovescenski D. I., *Mallophaga s ptiț Talışa*. Parazit. Sb. Zool. Inst. Akad. Nauk SSSR, vol. VIII, 1940, p. 25—90.
- *Mallophaga s ptiț Barabinskîh ozer (I)*. Parazit. Sb. Zool. Inst. Akad. Nauk SSSR, vol. X, 1948, p. 259—294; (II), idem, vol. XII, 1950, p. 87—122.

- Blagovescenski D. I., *Mallophaga Tadjikistana*. Parazit. Sb. Zool. Inst. Akad. Nauk SSSR, vol. XIII, 1951, p. 272—327.
- Burmeister H., *Handbuch der Entomologie*, vol. II, 1838, p. 418—443.
- Conci C., *Note sui Mallophagi italiani*. I. Boll. Soc. Ent. Ital., vol. LXXII, nr. 5—6, 1940, p. 71—81.
- Constantineanu M. I., Borcea P., *Contribuțiuni la studiul Malofagelor (Mallophaga Nitzsch) păsărilor domestice din R.P.R.* Anal. Șt. Univ. „Al. I. Cuza”-Iași, Seria nouă, secția a II-a, vol. I, fasc. 1—2, 1955, p. 119—135.
- Denny H., *Monographia Anoplurorum Britanniae*, Londra, 1842, p. XXIV—263.
- Hopkins G. H. E., Clay T., *A check list of the Genera and Species of Mallophaga*. Londra, 1952, p. 1—362.
- Jordan-Georgescu M., *Contribuțiuni la studiul Malofagilor din România*. Anal. Acad. Rom., Mem. Secț. șt., seria a III-a, vol. XVI, Mem. 20, 1941, p. 841—968.
- Kéler St., *Über die Deszendenz und die Differenzierung der Mallophagen*. Ztschr. Parasitenk., vol. XVIII, 1957, p. 55—160.
- Kohaut R., *Fauna Regni Hungariae (S. ordo Aptera)*, Budapesta, 1900, p. 65—67.
- Marcu O., *Contribuțiuni la cunoașterea faunei parazitologice din România*. Ecou de codru, an. 2, nr. 2, 1929.
- Mjöberg E., *Studien über Mallophagen und Anopluren*. Ark. Zool., vol. VI, nr. 13, 1910, p. 1—297.
- Negru Șt., Elekeș E., *Malofage (Mallophaga Nitzsch) noi sau rare pentru fauna R.P.R.* Bul. științ. Acad. R.P.R., Secția de biol. și st. agric. (Seria zoologie), t. IX., nr. 1, 1957, p. 15—24.
- Nitzsch Ch. L., *Die Familien und Gattungen der Tierinsekten (insecta epizoica), als Prodomus einer Naturgeschichte derselben*. Mag. Ent., vol. III., Halle, 1818, p. 261—316.
- Piaget F., *Les Pédiculines*. Leyde, 1880; Supplément, Leyde, 1885.
- Pongrácz S., *Magyarország Neuropteroidái (Ennumeratio Neuropteroidarum Regni Hungariae)*. Rov. Lap., vol. XXI, 1914, p. 109—155.
- Séguy E., *Insectes ectoparasites. Faune de France*. Paris, vol. XXXXIII, 1944, p. 1—684.
- Vasiliu G. D., *Note sur quelques Mallophages parasites de la Roumanie*. Notationes biologicae, vol. IV, nr. 1—3, 1946, p. 186—188.

К ПОЗНАНИЮ ПУХОЕДОВ РУМЫНСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ (II)

(Краткое содержание)

В настоящей работе приводится 23 вида пухоедов фауны РНР, из которых 17 найдены впервые.

Отмечается 4 видов птиц, являющихся новыми хозяевами для пухоедов, найденных на других птицах. Для 4 видов указываются новые местонахождения на территории РНР.

CONTRIBUTIONS À LA CONNAISSANCE DES MALOPHAGES
DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE ROUMAINE (II)

(Résumé)

L'auteur présente 23 espèces de malophages appartenant à la faune de la R.P.R., dont 17 sont signalées pour la première fois. On indique 4 oiseaux-hôtes nouveaux pour des malophages signalés sur d'autres oiseaux; pour 4 espèces on signale des stations nouvelles sur le territoire de la R.P.R.